

פסיכולוגיה התפתחותית ד'

שתי יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים:

פרק ראשון	30	נקודות
פרק שני	50	נקודות
פרק שלישי	20	נקודות
סה"כ	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

בשאלון זה 4 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר,
אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (30 נקודות)

ענה על שאלה 1 – שאלת חובה.

שאלה 1

קרא את הקטע שלפניך וענה על שלושה מבין הסעיפים א'–ד'
(לכל סעיף – 10 נקודות).

לאחר שילדה, יצאה עידית לחופשת לידה ארוכה כדי לטפל בתינוקה שנולד, נועם. עתה, כאשר נועם בן עשרה חודשים, עידית מעוניינת לחזור לעבודה, ועורכת ראיונות כדי למצוא מטפלת מתאימה.

כאשר שרון מגיעה לריאיון, נועם החייכן זוחל לעברה בשמחה ואף נותן לה את בובת החתול האהובה עליו. אבל כאשר אמו של נועם יוצאת מן החדר כדי להביא לשרון משקה, נועם מתרחק משרון, מסתכל לעבר הדלת שאמו יצאה דרכה ופורץ בבכי.

עידית חוזרת מהר אל החדר ומרימה את נועם בזרועותיה. נועם נרגע מיד.

במהלך השיחה בין שרון לעידית, נועם יושב בכיסא האוכל שלו ומשחק בקוביות. הוא מכניס את הקוביות לפיו, ואז משליך אותן לרצפה.

א. עידית, אִמו של נועם, החליטה לצאת לחופשת לידה ארוכה כדי לטפל בתינוק שלה בעצמה. הסבר, על-פי התאוריה של אריקסון, כיצד יכולה ההחלטה של עידית לתרום להתפתחות התינוק שלה.

ב. ציין את דפוס ההתקשרות המאפיין את נועם, על-פי הקטע. נמק את תשובתך.

ג. כאשר אמו של נועם יוצאת מן החדר, נועם מסתכל לעבר הדלת שאמו יצאה דרכה ופורץ בבכי. הסבר את התנהגותו של נועם בעזרת המושג "קביעות-העצם".

ד. נועם מכניס קוביות לפיו. ציין את שם השלב ההתפתחותי שנועם נמצא בו – על-פי התאוריה של פיאז'ה **או** על-פי התאוריה של פרויד. הסבר את התנהגותו של נועם על-פי התאוריה שבחרת.

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 2-8 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שאלה 2

הסבר באמצעות דוגמה כיצד מְשַׁחֵק עם חברים בגן-ילדים יכול לעזור לילד להתמודד עם מצבים רגשיים וחברתיים.

שאלה 3

חוקר מעוניין לבדוק אילו משחקים מעדיפים ילדי הגן לשחק, והוא מתלבט אם לבדוק זאת בעזרת ניסוי או בעזרת תצפית. בחר **אחת** מהשיטות – ניסוי או תצפית – והסבר יתרון **אחד** שלה לחוקר.

שאלה 4

- ציין איזה מנגנון הגנה בא לידי ביטוי בכל אחד מן המשפטים האלה – לפי התאוריה של פרויד.
- סִכָּתָה של נוגה בת החמש חולה מאוד ומאושפזת בבית-חולים. אף-על-פי-כן, נוגה מספרת לחבריה שמחר סבתא תיקח אותה לסרט ותקנה לה מתנה.
 - ירון מקנא באחותו התינוקת. הוא דוחף לפיה מוצץ בחוזקה אף-על-פי שהיא אינה בוכה, ואומר לאמו: "אני מרגיע אותה".

שאלה 5

- בחר **שניים** מבין המשפטים שלפניך, וציין מהו מאפיין החשיבה המוצג בכל אחד מהם.
- תומר בן השנתיים ענה לטלפון. כאשר שאלו אותו "מי זה?", הוא ענה "אני!".
 - הדס ויעל קיבלו גושי פלסטלינה זהים בגודלם. יעל יצרה מהגוש שלה כדור אחד גדול, והדס יצרה מהגוש שלה הרבה כדורים קטנים. הדס אמרה ליעל: "לי יש יותר פלסטלינה!".
 - רותם יודעת שאבא שלה אינו הולך לעבודה ביום שבת. יום אחד באמצע השבוע, כאשר אביה של רותם חלה ונשאר בבית, רותם אמרה: "איזה כיף, היום שבת, לא הולכים לגן!".

שאלה 6

רינה, תלמידת כיתה י"א, שואפת להצליח במבחן במתמטיקה. ערב לפני המבחן היא מתלבטת אם ללכת למסיבה או ללמוד למבחן. תאר את הקונפליקט של רינה, והצג פתרון אפשרי **אחד** לקונפליקט, לפי התאוריה של פרויד על שלושת חלקי האישיות.

שאלה 7

בגן הילדים נערכו שיפוצים שבמהלכם השתמשו העובדים במקדחה. עם הישמע רעש המקדחה, כמה מן הילדים פרצו בבכי ורצו בבהלה אל הגננת. הצע דרך **אחת** שבאמצעותה יכולה הגננת לעזור לילדים להתמודד עם פחד ממכשירים חשמליים.

שאלה 8

הסבר את ההבדל בין תוקפנות אינסטרומנטלית לתוקפנות עוינת.

פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על שאלה 9 – שאלת חובה.

שאלה 9

הסבר **ארבעה** מבין המושגים א'–ו' (לכל מושג – 5 נקודות).

- א. סמוך למודע
- ב. התבגלות (הביטואציה)
- ג. אנימיזם
- ד. אופרציה קונקרטיית
- ה. אמפתיה
- ו. חסך אימהי

בהצלחה!